

Maj, Nr 6-7-8/2026 (283-5)

Informator parafialny

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej
w Słupsku

*Pamiętajcie o więźniach,
jakbyście współwięźniami byli,
o uciskanych, skoro sami również w ciele jesteście .*

Hbr 13,3

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku

ul. Krzywa 1, 76-200 Słupsk

Kontakt: slupsk@luteranie.pl

tel.: 00 48 (0) 59 842 25 77

Nr konta: PL **2516001462181683686000001**

KOD SWIFT: PPABPLPK

Duchowny:

Proboszcz: ks. Wojciech Froehlich

e-mail: wojciech.froehlich@luteranie.pl

tel. 00 48 59 842 25 77, kom. 605 556 749

Adresy kościołów i kaplic:

Kościół Świętego Krzyża: Słupsk ul. Słowackiego 40

Kaplica w Lęborku: Lębork, ul. Wojska Polskiego 47

Strony internetowe:

www.slupsk.luteranie.pl • www.luteranie.pl

Zdjęcie na okładce: Wojciech Froehlich

Korekta: Anna Froehlich

Słowo duszpasterza

Niech prawo tryska jak woda,
a sprawiedliwość jak potok
niewysychający!
Am 5,24

ks. Wojciech Froehlich
proboszcz

Drodzy Czytelnicy!

Oddajemy w Wasze ręce wakacyjny numer Informatora Parafialnego. Wakacje to ważny czas na relaks, wypoczynek, na zwolnienie obrotów. Czas na to aby się zregenerować i po urlopie wrócić do bieżących, codziennych zadań i obowiązków. Każdy człowiek, więcej każdy żywy organizm, potrzebuje wypoczynku. Bóg też odpoczął siódmego dnia po dziele stworzenia, bo widział że wszystko co uczynił było dobre. Korzystajmy zatem z dobrodziejstwa jakim jest odpoczynek, zarówno ten fizyczny jak też psychiczny zwolnijmy tempo w jakim idziemy przez życie, ale nie zapominajmy o tym, który nam to życie daje i nam w tym życiu błogosławi.

Czas odpoczynku nie zwalnia nas jednocześnie od tego aby być chrześcijaninem, aby naszą wiarę praktykować i by życiem, postępowaniem i słowem składać świadectwo o miłości Boga do nas. Przypominają nam o tym słowa ze starotestamentowej

księgi proroka Amosa, będące hasłem lipca. Nawołują nas dzisiaj, tak samo jak nawoływały Izraelitów w czasach proroka do tego by być prawnymi, czyli poruszać się w zakresie zasad i przepisów danych nam przez Boga w Dekalogu, ale także tych stworzonych przez nas samych. Mówią też o tym, abyśmy w naszym postępowaniu i w relacjach z innymi byli sprawiedliwi, obiektywni i byśmy nie przykładali do każdego własnej miary.

Każdy z nas jest inny i każdy ma do tego pełne prawo. Może bywa, że coś nas u kogoś drażni, coś nam nie pasuje, ale nie upoważnia nas to do tego aby stawiać kogoś w złym świetle, aby osądzać i wzbudzać w nim poczucie odrzucenia. Patrzymy zawsze na naszych bliźnich przez pryzmat Chrystusa, którego sprawiedliwością jesteśmy objęci.

Z wdzięcznością za Was
i z błogosławieństwem
Wasz Duszpasterz

Błogosła- wieństwo

ks. Wojciech Froehlich

Proboszcz

Potem PAN przemówił do Mojżesza: Powiedz Aaronowi i jego synom: Tak oto macie błogosławić Izraelitom. Powiedzcie im: Niech PAN cię błogosławi i strzeże. Niech PAN rozpromieni nad tobą swoje oblicze i niechaj ci okaże miłosierdzie. Niech PAN zwróci ku tobie swoje oblicze i niech cię obdarzy pokojem. W ten sposób sprawią, że Moje oblicze spocznie na Izraelitach, a Ja będę im błogosławił.

IV Mż 6,22-27

Drodzy w Chrystusie!

W niedzielę 31 maja, obchodzimy uroczystość Trójcy Świętej. Niedzielą Trójcy Św. zamykamy, tzw. świąteczne półrocze roku kościelnego, w którym począwszy od 1. niedzieli adwentu obchodziliśmy święta kościelne

związane z wydarzeniami ułożonymi chronologicznie na osi ziemskiego życia Jezusa zakończonymi wypełnieniem obietnicy o wylaniu Ducha Świętego. Wszystko to, co Bóg przygotował, aby każdy z nas mógł doświadczyć Bożej Miłości w Jezusie Chrystusie właśnie się wypełniło. W poszczególne uroczystości świąteczne przypominaliśmy sobie, ale też zwiastowaliśmy całemu światu Jezusa, jego narodziny, śmierć, zmartwychwstanie, wniebowstąpienie i cały kontekst i sens tych wydarzeń. Bóg dał człowiekowi, pełnię swojej troski, zaangażowania i otwartości, ale przede wszystkim ojcowskiej miłości i łaski, i powiedział: *Teraz już wszystko zależy tylko od ciebie! Teraz oczekuję, jedynie twojej wiary i przyjęcia tego wszystkiego, co dla ciebie przygotowałem.*

Czy zatem Bóg zaprzestaje swojego działania, czy przestaje się interesować swoimi dziećmi, tymi które wybrał na dziedzictwo, dla których zaplanował zbawienie, do których posłał Mesjasza - odkupiciela? Czy czeka gdzieś w ukryciu, aż człowiek powie – dobrze, teraz mam czas dla Ciebie. Dam Ci Panie Boże szansę, możesz się wykazać w moim życiu...

Tak nie jest, z pewnością Bóg nie czeka na gest naszej wspaniałomyślności, na to byśmy dawali Mu szansę zaistnienia w naszym życiu. To On okazuje człowiekowi łaskę, w tym, że jako pierwszy zadziałał, aby zniszczo-

na przez ludzkie nieposłuszeństwo więź pomiędzy Stwórcą a stworzeniem została naprawiona. I teraz oczywiście czeka na reakcję człowieka, nie oczekuje od nas łaski, lecz zaufania, wdzięczności, ale przede wszystkim przyjęcia i wiary w to, że objawiony w Jezusie – Synu Bożym – sam Bóg umierając na krzyżu staje się przebłaganiem za nieposłuszeństwo człowieka, a zmartwychwstając otwiera człowiekowi drzwi do wieczności. W przyjęciu tej prawdy pomagać ma człowiekowi obecność Ducha Świętego, posłanego na świat, który jest trzecią osobą Boską Trójcy Świętej.

Wiara w Tróję Świętą determinuje chrześcijaństwo, jest wspólnym mianownikiem wszystkich kościołów. Niezależnie od tego jakie punkty ciężkości w dogmatyce, czy prawie kościelnym są w danym kościele uwypuklone, niezależnie od tego jakie formy pobożności są praktykowane, jak wygląda nabożeństwo, jeśli wyznajemy wiarę w Boga w Trójcy Św. jedyne należy do jednej Bożej rodziny. Dlatego też kościół ewangelicki definiuje ruch ekumeniczny jako jedność w różnorodności. Nawet jeśli toczy spory dogmatyczne, nawet jeśli z czymś się nie zgadzamy i coś nas bardzo razi i uwiera, to wiara w Tego, który jest Bogiem objawionym w Jezusie pozostaje wspólna i w ten sposób tworzymy Kościół Chrystusowy, któremu Bóg w swojej wszechmocy chce błogosławić.

Dlatego Słowo, które zostało wybrane na niedzielę Trójcy Świętej do rozważania, to piękne słowa tzw. *aa-ronowego błogosławieństwa*. Słyszymy je wypowiedziane przez Boga do Mojżesza wśród licznych przepisów dotyczących życia kultowego, społecznego i zasad moralnych przewidzianych dla Izraela. Są one w tym obszernym fragmencie omawiającym różne przepisy związane ze sprawowaniem kultu, pointą jaką Bóg przekazuje swoim wybranym, są nagrodą za wierność i zapewnieniem opieki.

Te słowa zostały na stałe wpisane w liturgię ewangelickiego nabożeństwa i stanowią, obok głoszenia Słowa i udzielania sakramentów, chyba

jeden z najbardziej przejmujących elementów wydarzenia, za jakie możemy uznawać każdorazowe spotkanie z Bogiem w nabożeństwie. Te starotestamentowe słowa skierowane do Izraelitów, a dzisiaj kierowane do nas, ludu Nowego Przymierza, są nie tylko piękne w ich literackim sformułowaniu, ale przede wszystkim są piękne w swojej treści, ponieważ Bóg zawiera w tych krótkich słowach, obietnicę swojej nieustannej obecności wśród ludzi. Czym jest błogosławieństwo? Jest życzeniem pomyślności, zapewnieniem o trosce, jest jak przytulenie dziecka przez matkę, jest nadzieją w czasie doświadczenia. Takim błogosławieństwem Bóg obejmuje dzisiaj ciebie i chce ci powiedzieć, że w geście błogosławieństwa zwraca ku Tobie swoją twarz i chce ci strzec na drogach twojego życia. Jak strzegł Izraelitów podczas ich wędrówki przez pustynię, tak chce towarzyszyć Tobie i strzec cię od wszystkiego co złe, chce Ci pokazać, że podążanie drogą życia z Nim jako opiekunem i przyjacielem jest warte zachodu. Niech Cię zatem Bóg nieustannie błogosławi. Niech ci błogosławi Pan w twoich poczynaniach, w twoich zamierzeniach, w twoim trwaniu w Jego Kościele, w twoim byciu Jego Kościołem, w twoim przeżywaniu i zwiastowaniu Jego Słowa, w twoim świadectwie, jakie chcesz składać przed światem o tym, że jedynie On jest Bogiem świętym i pełnym miłości. Amen.

ZAPLANOWANE SPOTKANIA I WYDARZENIA

DATA	GODZ.	WYDARZENIE	MIEJSCE
4-7.06		Wycieczka Śladami Reformacji	Wittenberga
10.06	19.00	Koncert Muzyczne Wieczory	kościół
20.06	15.00	Piknik Parafialny	SCDiD
21.06	10.30	Nabożeństwo wg liturgii Światowego Dnia Modlitwy z Nigerii	kościół
28.06	10.30	Zakończenie Roku Szkolnego	kościół
8.07	19.00	Koncert Muzyczne Wieczory	kościół

EWANGELICKIE POMORZE MIEJSCA I LUDZIE

Słupsk i Pomorze Środkowe, to obszar, którego mieszkańcy są przywiązani do przestrzegania prawd biblijnych, ale i otwarci na nowinki religijne. Początki Reformacji na terenie miasta datuje się na 1517 r., kiedy to doszło do poważnego sporu z miejscowym duchowieństwem w sprawach podatkowych. Szerzenie podglądów Lutra zaowocowało przyjęciem luteranizmu przez słupszczan w 1525 r.

Po oficjalnym wprowadzeniu Reformacji Słupsk stał się miejscem pierwszej wizytacji kościelnej kierowanej przez J. Bugenhagena. Tutaj też siedzibę miała jedna z trzech superintendentur generalnych Pomorza.

Wiek XVIII obrodził aktywnością pietystów, którzy stworzyli jeden z najaktywniejszych na Pomorzu ośrodków tego ruchu. Istotną rolę w ruchu pietystycznym odgrywali duszpasterze z powiatu słupskiego. Jeden z nich P. Schimansky był herrnhutystą.

W XIX w. przychyłność mieszkańców wobec nowinek religijnych oraz silne przywiązanie do prawd biblijnych, pozwoliły na działalność na tym terenie postaci znaczących w dziewiętnastowiecznym przebudzeniu religijnym, takich jak filozof F. Schliermacher, czy kompozytor G. Knak.

W latach trzydziestych i czterdziestych XX w. na terenie Pomorza Środkowego w Kościele ewangelickim ścierały się wpływy faszystów i ich przeciwników. W opozycji wobec biskupów K. Thoma i L. Müllera działało wielu członków Kościoła Wyznającego, w tym m.in. D. Bonhoeffer.

W Informatorze Parafialnym prezentujemy miejsca i osoby ważne dla dziejów pomorskiego ewangelicyzmu.

USTKA

Ustka (kaszub. Ûskô lub Ûszcz, niem. Stolpmünde) – miasto oraz siedziba gminy wiejskiej o tej samej nazwie. Jest miastem portowym, uzdrowiskiem klimatyczno-balneologicznym (solanka i borowina), kąpieliskiem morskim i ośrodkiem wypoczynkowym.

17 V 1939 r. liczyła 4739 mieszkańców, burmistrzem był ekonomista dr Erich Conrad. Według danych GUS z 30 VI 2024 r., Ustka liczyła 13 574 mieszkańców. Burmistrzem jest przedsiębiorca Jacek Maniszewski.

Od 13 VII 2003 r. Ustkę i Słupsk łączy porozumienie zwane Dwumiastem. Oba miasta są połączone komunikacją kolejową i autobusową. W Łędownie koło Ustki zlokalizowane jest Centrum Szkolenia Marynarki Wojennej, będące głównym ośrod-

kiem szkoleniowym Marynarki Wojennej.

We wczesnym średniowieczu Ustka była kaszubską osadą rybacką przynależną do kasztelanii słupskiej i dzieliła historyczne losy ze Słupskiem, który był jej właścicielem. Zachował się układ uliczek średniowiecznej wsi, który z uwagi na wartość historyczną, objęty został ochroną konserwatorską.

Współcześnie to miejsce chętnie odwiedzane przez turystów, ze względu na bliskość Morza Bałtyckiego, dogodność komunikacyjną oraz liczbę miejsc noclegowych, hoteli i pensjonatów, a także restauracji i tawern. Do najciekawszych atrakcji miasta należą Bunkry Blüchera - Park Atrakcji i Rozrywkki.

Kościoły w Ustce

Pierwszy kościół w Ustce to świątynia pw. Jana Chrzciciela i św. Mikołaja, zbudowana z drewna dębowego. Wezwanie kościołowi nadano podczas konsekracji w 1356 r. Wg historyka Hellmutha Heydena założenie kościoła w Stolpmünde oraz konsekracja na cześć Jana Chrzciciela wiązała się z patro-

Pierwszy kościół ewangelicki (przed 1888)

nem diecezji. Dzięki temu biskupstwo kamieńskie utwierdzało swoje prawa do ziemi słupskiej.

Z biegiem czasu miejsce drewnianej świątyni zajął kościół murowany w kształcie prostokąta o wymiarach 22 x 11,9 m. Prawdopodobnie w 1 poł. XIX w. kościół rozbudowano na planie krzyża łacińskiego, w kierunkach: wschodnim, północnym i południowym. Od zachodu dobudowano kwadratową wieżę, a od południa prostokątną kruchtę.

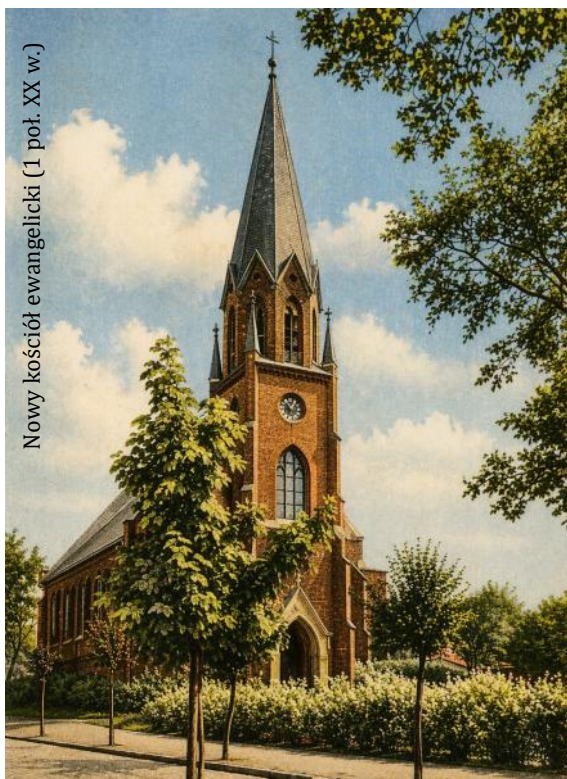
W 2 poł. XIX w. – pomimo powiększenia – jego niewielka liczba miejsc

siedzących (200) okazała się niedostateczna dla rozrastającej się miejscowości.

Poza sakralnym znaczeniem kościół ten stanowił znak nawigacyjny dzienny (przez swoją niepowtarzalną bryłę) i nocny (światła w oknach kościoła).

Po wybudowaniu nowego kościoła stary został uroczyście zdesakralizowany w 1888 r. i sprzedany we wrześniu 1888 roku na rozbiórkę. Rozbiórka rozpoczęła się 20 III 1889 r. Dawny plac kościelny pozostał niezabudowany.

Uroczyste wmurowanie kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła odbyło się 18 V 1885 r. Na wstępie zaśpiewano pieśń „Gdybym języków miał tysiące” (ŚE 594), ks. Karl Bartholdy odczytał Psalm 84, występował chór szkolny, słupski superintendent ks. Theodor Riemer wygłosił rozważanie w oparciu o Pierwszy list św. Piotra 5,6. Następnie chór męski zaśpiewał Psalm 121, kurator usteckiej Rady Parafialnej Johann Reetzke odczytał Certyfikat wmurowania kamienia węgielnego: *„Dziś, osiemnastego maja roku 1885, kamień węgielny dla tego kościoła został uroczyście położony pod obecność niniejszego zgromadzenia. W dwudziestym piątym roku rządów niemieckiego cesarza*

Nowy kościół ewangelicki (1 poł. XX w.)

Wilhelma. Patronem jest magistrat w Słupsku. Superintendentem słupskim ks. Theodor Riemer, proboszczem ks. Rudolf Bartholdy; członkami Rady Parafialnej: kurator Johann Reetzke, kapitan statku, Otto Brick, leśniczy i przedstawiciel Słupska, August Neitzke, kapitan statku, H. Besuch, szewc, Friedrich Lewlen, kapitan statku, Friedrich D. Lewien, kapitan statku, Fedor Alexander, kupiec, Franz Draheim, stolarz. W 1884 r. w Stolpmünde ochrzczono 58 osób, pochowano 41 osób, ślub wzięto 14 par, liczba parafian wzrosła o 69 osób, do sakramentu Komunii Świętej przystąpiło 1163 ewangelików. Jezus Chrystus wczoraj i dziś i na wieki wieków. Amen”.

Na odwrocie pergaminowego dokumentu napisano: *„W akcie wmurowania kamienia węgielnego (...) należy podkreślić: Według spisu ludności sporządzonego w 1880 r. miejscowość Stolpmünde liczyła 1954 dusze, (...) ludność mieszkała w 175 domach, jest 6 klas szkolnych, w których uczy się 400 dzieci, w szkole naucza 9 nauczycieli, na miejscu jest 2 lekarzy i 1 farmaceuta. Stolpmünde administruje rada gminy. W Zarządzie Ustki są: przewodniczący Friedrich D. Lewien, pierwszy wiceprzewodniczący szyper Fedor Alexander, 2 wiceprzewodniczący szyper Franz Draheim, a radnymi: J. B. Krause, Jon Hildebrandt, Bernhard Krause, F. W. Koepke, L. Redes, Carl Kindt, J. F. Schwerdtfeger, P. Jac. Albrecht, Otto Briek, Ferd Denzer, Pan Gllenke, August Roggatz, Friedrich D. Lewien”.* Dokument umieszczony zo-

stał się w miedzianej tubie, którą włożono pod kamieniem węgielnym po prawej stronie przy wejściu do wieży. Uroczystość zakończył występ chóru męskiego z Psalmem 33 i odśpiewaniem przez zgromadzonych pieśni „Dziękujmy Bogu wraz” (ŚE 593).

Budowę kościoła prowadził mistrz budowlany Franz Draheim z Ustki. Jesienią budowa doszła do punktu, w którym nawa została pokryta dachem. Wieża kościelna urosła do wysokości dachu nawy i otrzymała tymczasowe zadaszenie na okres zimy. Latem 1887 roku zakończono budowę w stanie surowym.

Nowy kościół wyposażono w 800 miejsc siedzących. Poświęcenia kościoła - w imieniu Superintendenta Generalnego ks. Heinricha Wilhelma Pöttera - dokonał 10 VII 1888 r. radca Konsystorza w Szczecinie i starszy kapelan wojskowy ks. Karl Wilhelmi. W starym kościele św. Mikołaja, superintendent ks. T. Riemer wygłosił uroczystą mowę pożegnalną, podkreślając 532-letnią historię świątyni. Pięknie wybrzmiała pieśń „Strzec, o Panie wyjścia chciej” (ŚE 318).

Przy dźwięku dzwonów procesja przeszła do nowego kościoła. Z przodu szli nauczyciele i uczniowie, śpiewając pieśń „Pochwal, mój duchu” (ŚE 620), następnie podążała Rada Parafialna niosąca naczynia liturgiczne, krucyfiksy i lichtarze ołtarzowe, a kolejno kroczyło duchowieństwo, budowniczy i inni zgromadzeni. Budowniczy F. Draheim przekazał klucze kościelne przedstawicielowi

słupskiego magistratu jako patronowi kościoła, aptekarzowi radnemu Hermannowi Kirschtowi. Ten podał klucze w ręce ks. radcy K. Wilhelmiego, od niego klucze otrzymał ks. superintendent T. Riemer, a następnie miejscowy proboszcz, ks. Karl Wildberg,

Stolp” napisano „Stary kościół został zastąpiony przez nowy budynek, którego wyposażenie pochodzi ze starego. W wieży znajduje się krucyfiks wykonany z drewna i pokryty lnianym płótnem. Na krzyżu jest wyryty rok Anno 1752, który prawdopodob-

Wnętrze kościoła poewangelickiego (2026)

dokonał otwarcia drzwi kościoła. Przemówienie wyświęcające wygłosił ks. radca K. Wilhelm, liturgię i kazanie poprowadził ks. K. Wildberg. Chór zaśpiewał pod kierunkiem emerytowanego nauczyciela Segurskiego. W opracowaniu Ludwiga Böttgera „Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Altertumskunde Kreis

nie odnosi się do jego odnowienia. Drewniane epitafium przedstawia Chrystusa na krzyżu, w otoczeniu rodziny Friedricha Kalffa i Gertrudy Gassen, którzy ufundowali je ku pamięci ich syna Hanka Kalffa, (utonął 17 kwietnia 1672 r.). (...) W świetlikach głównych drzwi wejściowych znajdują się trzy małe malowane ni-

sze, z których jedna przedstawia herb, pozostałe dwa obrazują statki. (...) Warto również wspomnieć o dwóch prostych czerwonych żyrandolach i blaszanym basenie do stołu chrzcielnego z nazwą dawcy i roku darowizny 1773.

Piękny model statku umieszczony w szklanym pudle - jest podana data darowizny dla kościoła: Anno Domini 1682 - przekazał żeglarz Marthias Brandt. (...) Model (...) jest tryptykiem wojennym i nadal jest dobrze zachowany. (...) Fundatorem kolejnego żaglowca był kapitan Reetzke na początku ubiegłego wieku, zgodnie z dokumentem znajdującym się w modelu, następny jest darem rybaków Martina Kruse, Petera Kalfa i Martina Mewesa. Żyrandol został podarowany kościołowi przez Davida Petera”.

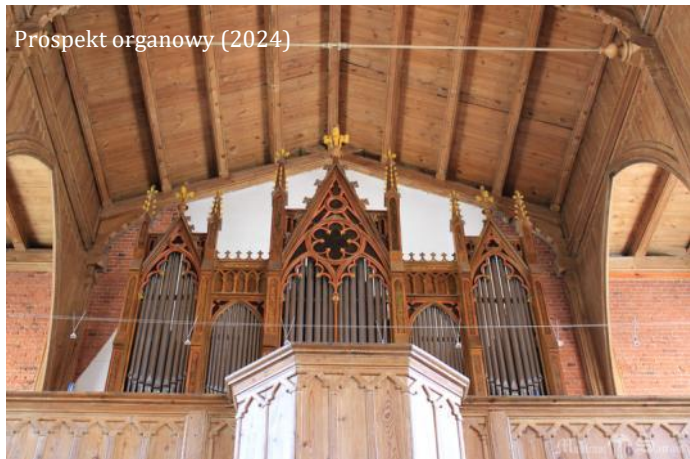
29 czerwca 1923 r. odbyła się konsekracja stalowego dzwonu, który został zakupiony jako uzupełnienie brązowego dzwonu kupionego w czerwcu 1917 r.

Dzwon wykonała firma Ulrich und Weule i został dostrojony na „a”. Dawał harmonijny dźwięk z zachowanym mniejszym dzwonem z brązu. 17 VII 1934 r. przywieziono nowy dzwon z brązu. Poprzedni, niekompletny

pogłos jest uzupełniony przez dzwon z brązu i stalowy dzwon. Dzwon ma wagę 16 cetnarów. Nowy dźwięk następuje w małej triadzie „F A C”. Dzwony ważą łącznie 34 cetnary. Konsekracja dzwonów odbyła się 29 VII 1934 r.

Na posiedzeniu w dniu 5 I 1934 r. Rada Parafialna zdecydowała o zastąpieniu przestarzałego pieca nowoczesnym systemem centralnego ogrzewania.

W 1934 r. miały miejsce szeroko zakrojone prace remontowe przeprowadzone z pomocą dotacji państwowej. Inauguracja odnowionego kościoła została dokonana 26 VIII 1934 r. przez ks. M. Simona.

Prospekt organowy (2024)

Instrument znajdujący się w kościele to dzieło organmistrza Christiana Friedricha Voelknera, który prowadził fabrykę w Duninowie. Instrument przed oficjalnym otwarciem został sprawdzony 19 I 1888 r. przez orga-

nistę z kościoła mariackiego ze Słupska. Organista Kutz uznał te organy za jeden z najlepszych instrumentów, które opuściły warsztat Völknera.

Organy mają prospekt w stylu neogotyckim, częściowo grający, oraz wiatrownice klapowo-zasuwowe. Instrument przechodził remonty w 1970 (Józef Cynar), 1996 oraz 2013 roku. Podczas ostatniego remontu dokonano konserwacji, wymiany zużytych części oraz zmieniono kolorystykę szafy organowej.

W 1884 r., gdy zdecydowano o budowie kościoła w tym miejscu, niektórzy protestowali przeciw wznieszeniu go za wsią na wydmie. Budowa kosztowała jedną ofiarę śmiertelną - z wieży spadł stolarz August Groth. Ks. K. Bartholdy, który rozpoczął budowę, nie dożył jej końca. Umarł w 1886 r. na gruźlicę.

Na karcie zabytku z 1993 r. wśród elementów wyposażenia wymieniono: ołtarz w apsydzie, organy na emporze, drewniane ławki i konfesonął, krucyfiks z 1752 r, wiszący na łuku apsydy, obraz z 1674. r. wiszący na emporze, zachowaną stolarkę drzwiową z pierwotnymi klamkami i okuciami.

Parafia ewangelicka

Od czasów poprzedzających wprowadzenie Reformacji ewangelicy w Stolpmünde posiadali swój kościół, był on jednak organizacyjnie związa-

ny z parafią Wintershagen (Grabno, Zimowiska). Proboszcz obsługujący obie parafie mieszkał w dzisiejszych Zimowiskach. 1 X 1909 r. siedziba parafii została oficjalnie przeniesiona do Ustki. Od tego dnia Ustka stała się siedzibą proboszcza.

W 1924 r. parafia uestecka skupiała 3360 ewangelików. W 1932 r. statystyki parafialne podawały, że w całym okręgu duszpasterskim jest 5000 luteran, w tym 4000 osób uczęszcza do kościoła w Ustce.

W 1940 roku parafia łącznie z filiałem w Zimowiskach obejmowała 5157 wiernych, a uestecki kościół skupiał 4277 ewangelików.

Dawna plebania ewangelicka (1984)

Budowa nowej plebanii, mieszczącej m.in. biuro parafialne i mieszkanie proboszcza, przy Villenstraße 7 (obecnie ul. Żeromskiego 13) została powierzona mistrzowi budowlanemu Draheimowi i zakończona w stanie surowym w 1908 r. Oddana do użytku została wiosną 1909 roku, a proboszczowi służyła już od 1 VII 1909 r. W połowie września 1909 roku ks. E.

Krüger przeniósł się na piękną, przestronną plebanię.

Obecnie ewangelicy mieszkańcy Ustki i okolic objęci są opieką duszpasterską przez PEA Słupsk. Od pocz. XXI w. liczba parafian wzrasta.

Zbór metodystyczny

W ostatnich latach XIX w. z inicjatywy pochodzącej z Koszalina meto-

Jana Wesleya, który w latach pięćdziesiątych XX w. został odebrany metodystom przez ówczesne władze. Metodystyczna Ustka w 1902 r. jako siedziba samodzielnego okręgu zborowego skupiała 53 członków próbnych i 17 członków pełnoprawnych. W 1911 r. w skład okręgu wchodziły: Ustka, Słupsk i Sławno. W latach pierwszej wojny światowej i po jej

zakończeniu, okręg zborowy Słupsk – Ustka był obsługiwany przez pastora z Koszalina. Największy rozwój liczebny nastąpił pod koniec lat dwudziestych. W 1928 r. okręg liczył już 7 placówek, w tym 4 główne w: Ustce, Słupsku, Sławnie i Smołdzinie. Istniało 6 Szkółek Niedzielnych z około 250 dziećmi, 2 koła młodzieżowe (41 osób), 4 koła chóralne, 2 zespoły muzyczne. Okręg liczył wówczas: 40 członków próbnych, 102 członków pełnoprawnych i 56 dzieci.

Dawny ośrodek zborowy metodystów – elewacja południowa (1984)

dystki zaczęły odbywać się domowe nabożeństwa metodystyczne w Ustce. Pierwsze - 11 XI 1898 r. poprowadził ks. Jürgen Rasmussen. W 1910 r. zakupiono grunt pod budowę własnego obiektu. 1 X 1911 r. został poświęcony nowy budynek zborowy przy Friedrichstrasse (ul. Kilińskiego 8). Po II wojnie światowej usteci obiekt został przejęty w imieniu polskiego Kościoła Metodystycznego przez ks. Janusza Szczęsnego Ostrowskiego i powstał w nim Dom Wypoczynkowy im.

Janusza Szczęsnego Ostrowskiego i powstał w nim Dom Wypoczynkowy im.

Duchowni luterańscy

Do 1590 r. na rzecz ustczan pracowało kolejno pięciu pastorów. Znany mi z nazwiska proboszczami Parafii luterańskiej w Wintershagen, obsługującej duszpastersko kościół w Ustce, byli: ks. Jakob Knade (ok. 1534), ks. Paul Vicke (1555-90), ks. Heinrich

Joachim Jenecke, ks. Bartholomäus Grabow (1615-39), ks. Christian Wirker (1639-52), ks. Johann Sommer (1655-69), ks. Christian Steinhauer (1670-92), ks. Christoph Lenz (?-1704), ks. Christian Croweke (1704-26), ks. Marin Lentz (1727-71), ks. Ernst Jakob Neander (1772-94), ks. Johann Gottlob Neumann (1795-20), ks. Samuel Salomon Schneider (1820-34), ks. Julius Arnold zwany „Eggebert” (1835-57), ks. Karl Gustav Rudolf Bartholdy (1858-86), ks. Karl Wilhelm Paul Wildberg (1887-91), ks. Paul Max Erich Karge (1891-1905).

Przeniesienie siedziby proboszcza do Ustki miało miejsce w czasach, gdy funkcję tę sprawował ks. Ernst Felix Gotthold Krüger (1905-17), jego następcy to: ks. Erich Strutz (1917-21), ks. Hans Borkenhagen (1921-28) i ks. Martin Simon (1928-45). Pomocniczy kaznodzieja ks. Martin Theodor Gensichen pracował w parafii od 1 VII 1900 r. do 31 XII 1902 roku.

Lokalni historycy podawali, że ks. J. Knade, jako pierwszy duchowny zawarł związek małżeński. 15 VII 1590 r. ks. P. Vicke został zdjęty z urzędu przez wizytatorów kościelnych. Zrzucili mu gorszący tryb życia: pijaństwo, obżarstwo i bijatyki, brak poprawy - nawet w obecności wizytatorów, oraz otwarte buntowanie się przeciwko nim. W 1652 r. ks. Ch. Wirker został oskarżony o czary, ścięty, a jego zwłoki spalone na stosie.

Od 8 III 1945 r. – po opuszczeniu Ustki przez ks. M. Simona – do 17 VIII 1946 r. nabożeństwa w Ustce odprawiał ks. Hans Schreiber z Duninowa. Był on dwukrotnie aresztowany. Więziono go od 12 do 19 X 1945 r. oraz od 6 do 13 I 1946 roku. W aktywności parafialnej na terenie Ustki wspierała go Elsbeth Scheil, która wcześniej przez wiele lat pracowała na plebanii w Duninowie. Ona także została aresztowana przez milicję. Od pierwszego aresztowania ks. H. Schreiber musiał przekazywać Urzędowi Bezpieczeństwa treść każdego kazania, które chciał wygłosić.

Cmentarze parafialne i upamiętnienia

Pierwszy cmentarz założono w miejscu zwanym dzisiaj Zaułkiem Bosmańskim, wokół kościoła Mikołaja. Jego teren miał kształt owalny i był nieco wyniesiony. W latach 80. XIX wieku stwierdzono, że dotychczasowy cmentarz nie jest wystarczający i postanowiono założyć większą nekropolię.

Nowe miejsce pochówku wyznaczono w sąsiedztwie nowego kościoła. Na mapie z końca XIX w. zaznaczony został on jako sześciokwadratowy, z niezagospodarowaną południowo-wschodnią skrajną kwadrantą wraz ze schematycznym oznakowaniem granicznych nasadzeń. Obecny cmentarz jest zbliżony do pierwotnych kształtów. Układ alejek został zachowany prawie bez zmian.

Na spotkaniu przedstawiciele pa-

rafii, które odbyło się w dniu 3 II 1910 r. zatwierdzono umowę z parafią dotyczącą rozbudowy cmentarza i budowy kaplicy cmentarnej z kostnicą.

Do obecnych czasów z dawnych elementów architektury zachowała się kaplica ceglana oraz brama wejściowa o ceglanych słupkach i żeliwnych, ażurowych skrzydłach. Ciągłość pochówków pozwoliła na częściowe utrzymanie starodrzewu oraz na pozostawienie części pomników nagrobnych lub ich powtórne wykorzy-

Pomnik wojownika (2026)

Pomnik na cmentarzu (2009)

stanie. W 2000 r. na cmentarzu odsłonięto pomnik upamiętniający zmarłych w Stolpmünde.

Pamiętką po ewangelickich czasach w Ustce jest odlana w brązie

postać śmiertelnie rannego wojownika, który próbuje powstać do walki i osłonić się tarczą przed ciosami wroga. Na tarczy znajduje się pierwsze wyobrażenie uestckiego herbu. Pomnik upamiętnia 76 poległych w czasie I wojny światowej mieszkańców Ustki. Odsłonięto go 22 I 1922 r. Widniał na nim wtedy napis, o treści: „Naszym poległym żołnierzom”. Po II wojnie światowej niemiecki napis zastąpiono polskim: „Bezimiennym bohaterom wojen światowych – społeczeństwo Ustki”. Z czasem jednak tabliczka z polskim napisem zaginęła. Autorem rzeźby jest Josef Thorak. Uzupełnieniem do pomnika były tablice z nazwiskami poległych przechowywane do 1945 r. w kościele.

gen. Philipp Friedrich Ferdinand von Arnim (*1772 Saksonia-Anhalt - † 1835 Słupsk), pruski wojskowy, generał brygady; syn dziedzica Brandenstein i landrata Genthin (Saksonia-Anhalt); 10 IV 1787 wstąpił do regimentu huzarów von der Schulenburga; 1792 awans na podporucznika; 1792 odznaczył się w wielu bitwach z wojskami rewolucyjnej Francji, m.in. podczas oblężenia Landau; 1794 odznaczony orderem za męstwo „Pour le Merite”; 1806 walczył w bitwach pod Auerstaedt i pod Fuerstenberg, następnie dostał się do niewoli francuskiej; 1807 w słupskim regimencie huzarów; uważano, że jest oficerem „ze szkoły Blüchera”; 7 II 1812 awans na rotmistrza i dowódcę szwadronu - kwaterował wówczas w Ustce, skąd dowodził siłami skierowanymi do obrony wybrzeża; 1813 awans na majora; w szeregach słupskiego pułku brał udział w pruskich wojnach wyzwolńczych, m.in.: oblężenie Szczecina, bitwa pod Dennewitz i pod Lipskiem, gdzie zdobył order Żelaznego Krzyża obu klas; za zasługi w bitwie pod Conde otrzymał rosyjski Order św. Anny; III 1815 - 1830 dowódca Pomorskiego Regimentu Huzarów; podczas przygotowań do mobilizacji spadł z konia łamiąc sobie nogę, czego skutki odczuwał do końca życia; 1830 awans na dowódcę 13 Brygady Kawalerii; 1826 za zasługi dla Prus odznaczony orderem Czerwonego Orła III klasy; adoptował dwóch synów ewangelickiego kapelana polowego i późniejszego superintendenta

Christiana Wilhelma von Messerschmidta: Friedricha Augusta i Wilhelma Ferdinanda Friedricha Gustava; zgodnie z przywilejem królewskim z 1820, adoptowani synowie zostali nobilitowani i odtąd nosili nazwisko Messerschmidt von Arnim.

Peter Haase (*8 II 1770 Ustka - † 18 VI 1839), żeglarz, szyper i kapitan statku; wywodził się z kapitańskiej rodziny uesteckiej, osiadłej co najmniej od końca XVI w.; syn kapitana Martina Haase, wójta i przewodniczącego Rady Parafialnej oraz właściciela żaglowca „Julianne Dorothea”; śladem ojca został żeglarzem i kapitanem, z poematu „Ostpommersche Heimat” na jego cześć, rzekomo napisanego ok. 1800 wynika, że co najmniej dwa razy uczestniczył w katastrofach morskich; 1800 zorganizował akcję ratunkową w celu uratowania żeglarzy z żaglowca brytyjskiego, który rozbił się koło Poddąbia - i ten jego czyn opiewa ww. poemat; w rzeczywistości katastrofa miała miejsce podczas sztormu (24 IX 1825); autorem poematu był najprawdopodobniej Hermann Waldow; III 1803 kupił od kapitana Johanna Fritzlaffa za 600 talarów działkę zabudowaną budynkiem, ubezpieczonym od pożaru na kwotę 300 talarów; 1804 wybudował dom przy ul. Czerwonych Kosynierów, zwany Domem Kapitana Haase; żona Eleonora, córka żeglarza Davida Kruise lub Krause (*1781).

gen. Oskar Krapp (* 12 II 1888 Bad

Kissingen, Bawaria - † 8 III 1945 Kołobrzeg), niemiecki wojskowy, generał brygady Luftwaffe, dowódca garnizonu w Ustce w okresie, gdy powstawał poligon i koszary;

1906-14 służba w 8 Bawarskim Pułku Artylerii Polowej, 1907-08 studia na monachijskiej Akademii Wojennej; 1914-18 młodszy oficer w jednostkach artylerii polowej; miał problemy ze zdrowiem, przeniesiony do niemieckiej kwatery głównej; po wojnie pracował jako cywilny doradca w urzędzie uzbrojenia; 1936 przeniesiony do głównego dowództwa Luftwaffe, jako oficer do zadań specjalnych, 1937 komendant poligonu tworzony w Ustce w stopniu podpułkownika, 1938 pułkownik; 1 IV 1941 generał brygady Luftwaffe; ściągął do Ustki pieniądze z Berlina, co pozwoliło m.in. na utworzenie w Ustce komunikacji miejskiej, czyli regularnego połączenia autobusowego między poligonem i centrum osady, dzięki załatwionym subwencjom rządowym zbudowano kino i domy mieszkalne dla kadry; 1942 zaczął podupadać na zdrowiu, poszedł na długie zwolnie-

nie lekarskie; wrócił na stanowisko jesienią, ale ostatecznie pod koniec roku musiał oddać się do dyspozycji dowództwa III Obszaru Powietrznego; 31 V 1943 przeszedł w stan spoczynku; w 1945 schorowanego generała ponownie jednak powołano pod broń i wysłano do twierdzy Kołobrzeg na komendanta obrony miasta; próbował zdezerterować, został aresztowany; podawane są trzy okoliczności jego śmierci: atak serca, samobójstwo, zastrzelenie przez płk. Fritza Fullriede, faktycznego dowódcę obrony Kołobrzegu.

August Zieman zwany „Mocnym” (* 1859 Genthin - † 30 VII 1937 Genthin), niemiecki samorządowiec, wójt (naczelnik) Ustki; mimo iż Ustka nie była miastem, przysługiwało mu prawo noszenia tytułu „burmistrz” (Bürgermeister), ponieważ wcześniej piastował funkcję etatowego burmistrza w Jerichow (1889-1896) i w Altlandsberg (1897-1908); 1909-24 wójt Ustki, zaczął od brukowania ulic, umocnienia chodników, sieci odprowadzenia ścieków i sadzenia drzew; w czasie jego urzędowania powstały m.in.: nowy dworzec kolejowy, gazownia, mleczarnia, kąpielisko damskie i męskie; opracowany i zatwierdzony został herb Ustki; zmieniono oficjalną nazwę miejscowości dodając człon, podkreślający uzdrowski charakter kąpieliska morskiego: Ostseebad Stolpmünde.

Jan Wild

O tym, co za nami

Meble z Diakonii

W dniu 28 kwietnia do Parafii dotarł transport mebli, które otrzymaliśmy za pośrednictwem Diakonii Polskiej. Regały, stoły i krzesła znalazły się na

wyposażeniu Słupskiego Centrum Diakonii i Dialogu i stworzyły wyposażenie dwóch pomieszczeń w suterenie budynku. Meble nie są nowe, ale wykonane solidnie i na pewno posłużą w na-

szym Centrum przez wiele lat. Dziękujemy ze tę darowiznę.

Warsztaty Gospel

Kolejna (szósta) edycja Warsztatów Gospel odbyła się w dniach 9-10 maja w Słupskim Ośrodku Kultury a koncert finałowy w naszym kościele. Prowadzącym warsztaty był fenomenalny Brian Fentres,

który swoją energią porwał uczestników warsztatów a także słuchaczy na koncercie finałowym. Fenomenem projektu jest to, że uczestnicy uczą się 10 utworów w ciągu 2 dni, a całość kończy się koncertem chóru i solistów z towarzyszeniem muzyków na

żywo. Chór złożony z 60 uczestników, soliści i muzycy oraz dyrygent stwo-

rzyli niepowtarzalny nastrój koncertu, a obsługa techniczna z SOKu jak zawsze poprzez oświetlenie i dźwięk w doskonały sposób dopełniła jakości wrażeń artystycznych. Organizacją Warsztatów zajęła się jak zwykle Aleksandra Cybula, która projekt rozpoczęła, a nasza Parafia od samego początku jest współorganizatorką wydarzenia, które kolejną edycję będzie miało w dniach 9-10 października 2027 r. Już dzisiaj serdecznie zapraszamy do udziału w kolejnej edycji.

Koncert Muzyczne wieczory

W trzecią środę maja (13.05) odbył się pierwszy z tegorocznego cyklu pięciu koncertów w ramach projektu Muzyczne wieczory w kościele ewangelickim. Tym razem koncertowo zabrzmiały znowu nasze organy do któ-

rych zasiadł prof. Sławomir Kamiński, prorektor ds. artystycznych, naukowych i kontaktów międzynarodowych Akademii Muzycznej w Poznaniu. Tematyka wykonywanych utworów oscylowała wokół zmartwychwstania, na co wskazywał tytuł koncertu Gloria Resurrectionis. W repertuarze znalazły się m in. utwory J. S. Bacha i F. Nowowiejskiego. Cykl koncertów dofinansowany został przez Miasto Słupsk. Kolejny koncert odbędzie się 10 czerwca o godz. 19.00 a wykonawcami będą wykładowcy i studenci Katedry Sztuki Muzycznej Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku. Zapraszamy!

Wniebowstąpienie i koncert

W przypadające na 14.05 (czwartek) święto Wniebowstąpienia Pańskiego odbyło się nabożeństwo wieczorne,

po którym miał miejsce wyjątkowy koncert na gitarę i wiolonczelę. Wykonawcami koncertu byli Jarosław Madejski (wiolonczela) i Bartosz Paprot (gitara). Wykonawczy zabrali nas w różne muzyczne klimaty nie wyłączając tanecznych rytarów tanga. Słuchacze mogli

zanurzyć się zarówno w utworach wykonywanych w duecie jak i na gita-

rze solo. Wszyscy podziwiali kunstz wykonawców co nagrodzili gromkimi brawami. Bardzo dziękujemy artystom za inicjatywę i wykonanie. Dla wszystkich obecnych był to niezapomniany wieczór ze Słowem Bożym i muzyką.

Nabożeństwo Konfirmantów egzamin i konfirmacja

W niedzielę Exaudi (17.05) tegoroczni konfirmanci brali czynny i aktywny udział w przygotowaniu i przeprowadzeniu nabożeństwa. Na spotkaniu konfirmacyjnym młodzież wybrała pieśni na nabożeństwo i przygotowała się do odczytania tekstów biblijnych oraz modlitwy wiernych (główniej). Kolejnego dnia (18.05) cała czwórka pomyślnie zdała egzamin konfirmacyjny i została dopuszczona do konfirmacji, która odbyła się w święto Trójcy Św. 31 maja br. Anto-

nia, Wojciech, Aleksandra i Konrad złożyli Wyznanie Wiary i ślubowali

wierność Bogu i Kościołowi Ewangelicko-Augsburskiemu. Tegoroczna konfirmacja była ciekawa też ze względu na to, że wszyscy rodzice konfirmantów są ewangelikami z wyboru, którzy wiarę i obecność w Kościele ewangelickim

przekazują już kolejnemu pokoleniu. Niech dobry Bóg przyznaje się do te-

go ślubowania i niech błogosławi tym młodym ludziom na drodze ich osobi-

stej relacji ze Zbawicielem. Konfirmani przekazali na rzecz Parafii własnoręcznie wykonany wazon, który będzie na stałe częścią wyposażenia kościoła i będzie przypominał, że każdy z nas w kościele jest jak kwiat w

pięknym, różnorodnym i wielobarwnym bukietcie. Dziękujemy!

Nabożeństwo w Dublinie

W St. Finians Church w Dublinie w Zesłania Ducha Św. odbyło się coroczne nabożeństwo wielojęzyczne. Szczególnym gościem tegorocznego święta była biskup luterańskiego Kościoła w Wielkiej Brytanii pochodząca z Ustronia Paulina Hławiczka-Trotman. W nabożeństwie uczestniczył także ks. Wojciech Froehlich, koordynator ewangelickiego duszpasterstwa w Irlandii z ramienia Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce. Podczas nabożeństwa został podpisany dokument formalizujący obecność czterech luterańskich kościołów pod dachem St. Finians - parafii niemieckiej, łotewskiej, szwedzkiej i polskiej. Polskie nabożeństwa na zielonej wyspie odbywają się 10 razy w roku i odprawiane są przez duchownych z różnych polskich parafii.

wiosna

muzyczne wieczory w kościele ewangelickim

2026

13 MAJA

GLORIA RESURRECTIONIS

ŚLAWOMIR KAMIŃSKI | POZNAŃ

kościół ewangelicki

Ślusk | ul. Słowackiego 40
środy | godzina 19.00

10 CZERWCA

AVE MARIA I...

WYKŁADOWCY I STUDENCI KATEDRY SZTUKI MUZYCZNEJ
UNIwersYTETU POMORSKIEGO W ŚLUSKU

8 LIPCA

W TANECZNYM RYTMIE

ADAM SADOWSKI | SOPÓT

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ MIASTO ŚLUSK | WSTĘP WOLNY

Ślusk

Uniwersytet
Pomorski
w Ślusk

Katedra
Sztuki
Muzycznej
Uniwersytetu Pomorskiego w Ślusk

aktywny
Uniwersytet

PARAFIALNY PIKNIK RODZINNY

20
CZERWCA
2026

Zapraszamy w **sobotę** od godziny **14.30** (pomoc w przygotowaniach) do Słupskiego Centrum Diakonii i Dialogu przy ul. Traugutta 16. Można przynieść ze sobą przekąski i sałatki w rozsądnej ilości. My zapewnimy kielbasę z grilla i napoje oraz atrakcje :)

✓ dmuchaniec

✓ grill

✓ bańki mydlane

CO NAM W DUSZY GRA

Na tych stronach Informatora Parafialnego publikowane będą artykuły, informacje, ciekawostki, recenzje i inne teksty przygotowane przez szersze grono autorek/autorów z naszej Parafii. Wraz z grupą *Kobiety w Akcji* zapraszamy do redagowania tekstów dotyczących Waszych zainteresowań związanych z wiarą, kościołem, wspólnotą, czy też Waszym doświadczeniem Boga i Jego stworzenia, którymi chcielibyście się podzielić z czytelnikami Informatora Parafialnego. Materiały do kolejnego numeru przyjmujemy do każdego 20-go dnia poprzedniego miesiąca. Zapraszamy do systematycznej współpracy!

Luter i dźwięki Reformacji

Muzyka w epoce renesansu na terenach dzisiejszych Niemiec przeżywała niezwykle dynamiczny rozwój. Był to czas, gdy sztuka dźwięku coraz śmielej wychodziła poza mury klasztorów i dworów książęcych, stając się częścią codziennego życia mieszczan oraz wiernych. Twórcy czerpali inspiracje przede wszystkim z muzyki włoskiej i niderlandzkiej, które uchodziły wówczas za najnowocześniejsze w Europie. Szczególnie wielki wpływ mieli kompozytorzy szkoły franko-flamandzkiej, mistrzowie wielogłosowości i polifonii. Wśród najwybitniejszych twórców renesansowej muzyki niemieckiej wymienia się Ludwiga

Senfla, Heinricha Isaaca czy późniejszego Hansa Leo Hasslera. Ich dzieła łączyły kunszt kontrapunktu z melodyjnością i wyrazistością tekstu.

W renesansie rozwijał się również zapis nutowy. Dawne neumaty ustępowały miejsca bardziej precyzyjnemu systemowi pięciolinii, który umożliwiał wierniejsze utrwalanie melodii i rytmu. Rozpowszechnienie druku muzycznego sprawiło, że pieśni mogły szybciej trafiać do szerokiego grona odbiorców. W użyciu znajdowały się liczne instrumenty: lutnie, flety podłużne i poprzeczne, viole da gamba, szałamaje, cynki, puzony oraz organy. Szczególną rolę odgrywał śpiew chórny. W miastach działały szkoły łacińskie i chóry kościelne, w których chłopcy otrzymywali edukację muzyczną. Śpiew wielogłosowy stawał się ważnym elementem liturgii i życia społecznego.

W tym właśnie świecie dorastał Marcin Luter. Reformator od najmłodszych lat był związany z muzyką – jako chłopiec śpiewał w chórze kościelnym w Magdeburgu i Eisenach, uczestniczył w mszach, podczas których muzyka stanowiła integralną część modlitwy. Dla Lutra muzyka była czymś znacznie więcej niż ozdobą liturgii. Uważał ją za dar Boga i jedno z najpotężniejszych narzędzi oddziałujących na ludzkie serce. Pisał, że „po teologii najwyżej ceni muzykę”, ponieważ potrafi ona przynieść ukojenie, budzić radość i umacniać wiarę.

W Kościele reformatorskim muzyka otrzymała wyjątkowo ważną funkcję. Marcin Luter sprzeciwiał się traktowaniu liturgii jako domeny wyłącznie duchowieństwa. Chciał, by wierni aktywnie uczestniczyli w nabożeństwie poprzez wspólny śpiew. Tak narodził się protestancki chorał –

prosta, melodyjna pieśń w języku niemieckim, przeznaczona dla całej wspólnoty. Była to prawdziwa rewolucja! Zamiast łacińskich śpiewów wykonywanych przez wyspecjalizowane chóry pojawiły się pieśni, które mógł śpiewać każdy wierny.

Wittenberski Reformator był człowiekiem muzykalnym. Grał na flecie poprzecznym oraz na lutni. Muzyka towarzyszyła mu zarówno podczas pracy, jak i spotkań towarzyskich. Wieczorami w domu Lutra w Wittenberdze odbywały się wspólne muzykowania, podczas których śpiewano pieśni religijne i ludowe. Marcin Luter uważał rodzinny śpiew za ważny element wychowania dzieci oraz budowania wspólnoty. Nawet jego przeciwnicy nazywali go „Orfeuszem”, nawiązując do legendarnego greckiego muzyka, którego śpiew miał niezwykłą moc oddziaływania na ludzi. Ten przydomek podkreślał charyzmę

Reformatora i ogromny wpływ jego pieśni na społeczeństwo epoki.

Marcin Luter napisał 36 pieśni religijnych, a do około 20 z nich sam skomponował melodie. Najbardziej znane utwory jego autorstwa to „Warownym grodem jest nasz Bóg”, „Z głębokiej nędzy” oraz bożonarodzeniowa pieśń „Jam z niebios zszedł”. Właśnie ten ostatni utwór Luter dedykował swoim dzieciom, traktując go jako muzyczne opowiadanie o narodzinach Chrystusa przeznaczone dla rodzinnego śpiewania przy domowym stole.

Szczególnie interesujące są słowa Marcina Lutra zapisywane nad pięciolinia: „Frau Musica spricht” – „Pani Muzyka mówi”. Reformator przedstawiał muzykę niemal jako żywą osobę. Oznaczało to, że muzyka posiada zdolność przemawiania do człowieka,

pocieszania go, wychowywania i prowadzenia ku Bogu. Dla Lutra nie była ona jedynie zbiorem dźwięków, lecz duchową siłą działającą na emocje i sumienie. Muzyka mogła jednoczyć wspólnotę, łagodzić gniew, odpędzać smutek i wzmacniać nadzieję. Dlatego w reformacyjnym Kościele śpiew stał się nie dodatkiem, lecz jednym z fundamentów życia religijnego.

Dziedzictwo muzyczne Lutra przetrwało wieki. Jego idee wpłynęły nie tylko na rozwój protestanckiego chóru, ale również na późniejszych mistrzów muzyki niemieckiej, z Janem Sebastianem Bachem na czele. Dzięki Lutrowi muzyka stała się językiem całej wspólnoty wiernych – żywym głosem wiary, który rozbrzmiewa do dziś.

Kamil Basiński

Drobinka

Trzymasz w dłoni drobinę,
małą, nikłą kruszynkę.

Okrywasz drugą dłonią,
by świat jej nie pochłoniął.

Nie zdejmuj dłoni, proszę,
byś mnie nie zgubił Boże.

A. Lis

Humor z befką

W Irlandii umierała 98-letnia przełożona klasztoru. Zebrane wokół siostry dawały jej do picia ciepłe mleko, ale staruszka odmówiła. Wtedy jedna z sióstr przypomniała sobie o butelce szkockiej whisky, jaką siostry w prezencie otrzymały na Boże Narodzenie. Siostra poszła ze szklanką do kuchni, otworzyła butelkę i do mleka dołała trochę whisky. Wróciła do umierającej przełożonej i delikatnie przystawiła szklankę do jej ust. Przełożona spróbowała, potem nieco więcej, a po chwili wypita duszkiem całą szklankę. Przed spodziewaną śmiercią siostry poprosiły przełożoną o podzielenie się jakąś mądrą sentencją. Ta nieco podniosła się na łóżku i z pobożnym wyrazem twarzy powiedziała:

– Nie sprzedawajcie tej krowy.

Kaznodzieja wygłasza niedzielne kazanie na temat przebaczenia. Po płomiennej przemowie pyta zgromadzonych:

– Ilu z was, bracia, przebaczy swoim wrogom?!

Mniej więcej połowa wiernych podnosi ręce do góry. Niezadowolony kaznodzieja kontynuuje kazanie. Mija 20 minut i znowu pyta:

– Ilu z was, bracia, przebaczy swoim wrogom?!

Tym razem zgłasza się jakieś 80% osób. Kaznodzieja zawiedziony wraca do kazania. 30 minut minęło. W końcu przerywa i pyta:

– Ilu z was, bracia, przebaczy swoim wrogom?!!

Ponieważ wszyscy już myślą o obiedzie, wszyscy podnoszą ręce do góry...

Wszyscy oprócz staruszki z drugiego rzędu. Kaznodzieja pyta jej:

– Dlaczego nie chce pani przebaczyć wrogom?

– Nie mam żadnych.

– Jakie to niezwykle, ile pani ma lat?

– 93.

– Niech pani wyjdzie na środek i powie wszystkim, jak to możliwe, żeby w takim sędziwym wieku nie mieć żadnych wrogów.

Staruszka nieśmiało wychodzi na środek, bierze do ręki mikrofon i mówi:

– Wszystkich tych drani przeżyłam.

**PRZYKŁADOWE, MINIMALNE KWOTY SKŁADKI
PARAFIALNEJ W ZALEŻNOŚCI OD DOCHODU**

Dochód miesięczny	Składka miesięczna	Składka roczna
2 000,00 zł	20,00 zł	240,00 zł
3 000,00 zł	30,00 zł	360,00 zł
4 000,00 zł	40,00 zł	480,00 zł
5 000,00 zł	50,00 zł	600,00 zł
6 000,00 zł	60,00 zł	720,00 zł
7 000,00 zł	70,00 zł	840,00 zł
10 000,00 zł	100,00 zł	1 200,00 zł
12 000,00 zł	120,00 zł	1440,00 zł
15 000,00 zł	150,00 zł	1800,00 zł
17 000,00 zł	170,00 zł	2040,00 zł
20 000,00 zł	200,00 zł	2400,00 zł

KALENDARZ I WYKAZ OFIAR OGÓLNOKOŚCIELNYCH
OFIARY MOŻNA TEŻ WPŁACAĆ NA KONTO PARAFIALNE
Z DOPISKIEM NA JAKI CEL

1. Fundusz Socjalny (sty.): 492,00 zł
2. Fundusz Stypendialny (luty): 620,00 zł
3. Diakonia Polska (1. n. pas.): 555,50 zł
4. Fundusz Bratniej Pomocy im Gustawa Adolfa: IV-VI - 1240,00 zł
5. Skarbonka Diakonijna: 995,20
6. Ofiara żniwna na Domy Opieki:
7. Fundusz Ewangelizacyjno-Misyjny:
8. Ofiara na diasporę:

**SERDECZNIE DZIĘKUJEMY ZA WSZELKIE
DAROWIZNY ZŁOŻONE NA RZECZ PARAFII!
ZACHĘCAMY DO REGULARNEGO OPŁACANIA
SKŁADKI KOŚCIELNEJ**

Składkę można opłacać w kancelarii parafialnej lub przelewać na konto parafialne z dopiskiem darowizna - składka kościelna rok imię i nazwisko (pozwoli to na odliczenie wpłaconej kwoty od podatku):

25160014621816836860000001

Dla innych darowizn obowiązują te same konta. Poniżej przedstawiamy wyciąg z regulaminu parafialnego dotyczący zasad opłacania składek kościelnych. Jednocześnie przypominamy, że pełnoprawny udział np. w wyborach do rady parafialnej lub jakichkolwiek głosowaniach podczas zgromadzeń parafialnych mają osoby, które znajdują się na liście parafialnej, czyli są członkami parafii pod względem formalnym, na co składa się również opłacenie składki kościelnej. Zachęcamy państwa do cyklicznych wpłat, które można realizować np. przez stałe, miesięczne zlecenia bankowe, rozkładając roczną należność na 12 mniejszych kwot (np. w przypadku, gdy miesięczne wynagrodzenie wynosi 2400 netto, to roczna składka kościelna wynosi 288 zł. Kwotę dzielimy przez 12, co daje nam miesięcznie 24 zł. W swoim banku dokonujemy zlecenia mie-

**SKŁADKA KOŚCIELNA - Regulamin Parafialny
Kościoła Ewangelicko - Augsburskiego
w Rzeczpospolitej Polskiej
ZASADY OGÓLNE**

§ 7

1. Każdy członek Parafii, który został potwierdzony i ukończył 18 lat, zobowiązany jest do płacenia składek parafialnych. Składki te powinny wynosić **co najmniej 1%** jego dochodu.
2. W uzasadnionych przypadkach Rada Parafialna może zwolnić od tego obowiązku pojedynczych parafian bądź też określone grupy społeczne np. uczniów, studentów, bezrobotnych, czy też rodziny przeżywające okresowe trudności finansowe. W uchwale dotyczącej zwolnienia powinien być określony czas trwania tego zwolnienia.

PLAN NABOŻEŃSTW NA CZERWIEC-SIERPIEŃ 2026

DZIEŃ	SŁUPSK D	SŁUPSK PL	LĘBORK
07.06 1. po Trójcy Św.		10.30	
14.06 2. po Trójcy Św.		10.30 	8.30
21.06 3. po Trójcy Św.		10.30 (ŚDM)	
28.06 4. po Trójcy Św.		10.30 	8.30
05.07 5. po Trójcy Św.		10.30 	
12.07 6. po Trójcy Św.		10.30 	8.30
19.07 7. po Trójcy Św.		10.30 	
26.07 8. po Trójcy Św.		10.30 	8.30
02.08 9. po Trójcy Św.		10.30 	
09.08 10. po Trójcy Św.		10.30	
16.08 11. po Trójcy Św.		10.30	
23.08 13. po Trójcy Św.		10.30	
30.08 13. po Trójcy Św.		10.30 	8.30